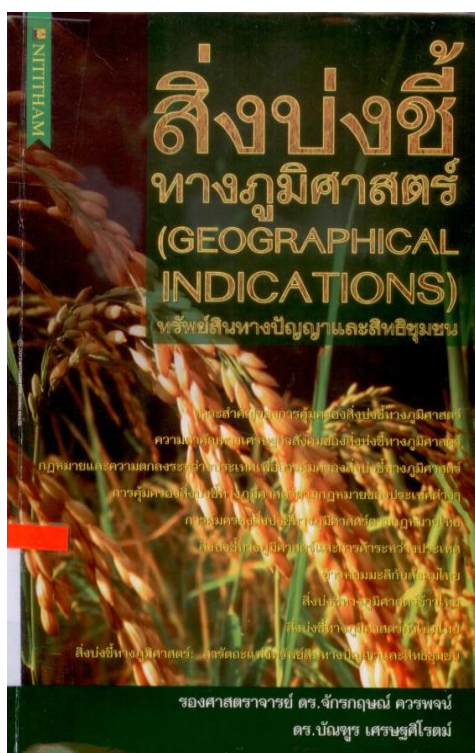

บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review)

ฐิติพร วัฒนชัย

บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review)

ฐิติพร วัฒนชัย*

สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์
(Geographical Indications)
ทรัพย์สินทางปัญญาและสิทธิชุมชน
เขียนโดย
รองศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ ควรพจน์
และ ดร.บัณฑิต เศรษฐศิริโรตม์
ISBN 978-974-203-581-5

หนังสือสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์
(Geographical Indications) ทรัพย์สินทางปัญญาและ
สิทธิชุมชน แต่งโดยรองศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์
ควรพจน์ และ ดร.บัณฑิต เศรษฐศิริโรตม์ ที่ดัดแปลงมา
จากรายงานการวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุน
การวิจัย (สกว.) เพื่อศึกษาบทบาทของสิ่งบ่งชี้ทาง
ภูมิศาสตร์ที่มีต่อการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน

ท้องถิ่น โดยศึกษาความเป็นไปได้ของรัฐที่จะใช้กฎหมายคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เพื่อควบคุม
กำกับคุณภาพของสินค้าที่ผลิตโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผลิตโดยชุมชน เพื่อช่วยให้เกิดการส่งออก
สินค้าที่ผลิตโดยชุมชน สามารถช่วยสร้างรายได้ในทางเศรษฐกิจและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและความ
หลากหลายทางชีวภาพ ดำรงรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการ
คุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ โดยเน้นบทบาทของกฎหมายในการส่งออกและความเข้มแข็งของ
ชุมชนท้องถิ่น

* อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ภาควิชากฎหมายเพื่อการพัฒนา; น.บ.
มหาวิทยาลัยรามคำแหง, M.B.A. in International Business and Entrepreneurship, Mälardalens Högskola,
Sweden, LL.M. in European Intellectual Property Law, LL.M. in Environmental Law, Stockholms
Universitet, Sweden.

สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications) จัดว่าเป็นทรัพย์สินทางปัญญาประเภทหนึ่ง นอกจากลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร และเครื่องหมายการค้า ฯลฯ ในส่วนของบทนำได้เขียนถึงบทบาทและความสำคัญของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ว่ามีผลต่อการเพิ่มมูลค่าแก่สินค้า ซึ่งมีความสำคัญในธุรกิจการค้าและการส่งออกระหว่างประเทศ ความสำคัญของแหล่งภูมิศาสตร์หรือพื้นที่การผลิตนี้ทำให้ทราบถึงที่มาของสินค้านั้นๆ และเป็นสินค้าที่ผลิตขึ้นในพื้นที่ใดหรือผลิตจากท้องถิ่นเฉพาะของภูมิศาสตร์นั้นๆ และการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์โดยมิชอบอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้บริโภคและผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายสินค้าที่แท้จริง งานเขียนชิ้นนี้จึงมุ่งศึกษาการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์จะส่งเสริมการส่งออกสินค้าและสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนได้อย่างไร ในส่วนของบทนำจึงได้กล่าวถึงความหมายของ “ชุมชน” เข้มแข็ง โดยแผนพัฒนาฉบับที่ 8 และแบ่งเนื้อหาออกเป็น 10 บทดังต่อไปนี้

- บทที่ 1 สาระสำคัญของการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์
- บทที่ 2 ความสำคัญทางเศรษฐกิจสังคมของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์
- บทที่ 3 กฎหมายและความตกลงระหว่างประเทศเพื่อการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์
- บทที่ 4 การคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ตามกฎหมายของประเทศต่างๆ
- บทที่ 5 การคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ตามกฎหมายไทย
- บทที่ 6 สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์และการค้าระหว่างประเทศ
- บทที่ 7 ข้าวหอมมะลิกับสังคมไทย
- บทที่ 8 สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ข้าวไทย
- บทที่ 9 สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ผ้าไหมไทย
- บทที่ 10 สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์: สาระและแห่งทรัพย์สินทางปัญญาและสิทธิชุมชน

ในส่วนของภาคผนวก สารบัญตาราง สารบัญภาพ และกรอบเนื้อหาท้ายเล่ม ได้แนบพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ.2546 ข้อตกลงว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศและทรัพย์สินทางปัญญา ตัวอย่างสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของไทยที่มีชื่อเสียงเช่น ข้าวสังข์หยดเมืองพัลลึง ผ้าไหมแพรวากาฬสินธุ์ เป็นต้น

ผู้วิจารณ์ขอชื่นชมเนื้อหาหนังสือเล่มนี้โดยผู้เขียนทั้งสองท่านได้บรรยายเนื้อหาต่างๆ เป็นหมวดหมู่ได้ทราบที่มาและความสำคัญของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ซึ่งเป็นเครื่องหมายรับรองอย่างหนึ่งที่ต้องจดทะเบียน ถึงจะได้รับความคุ้มครองของสินค้านั้นๆ ผู้เขียนได้เปรียบเทียบและยกตัวอย่างกับกฎหมายต่างประเทศและสินค้าที่มีชื่อเสียงของต่างชาติเพื่อทำให้ผู้อ่านสามารถเห็นภาพชัดเจนมากยิ่งขึ้น เช่น นาฬิกาที่ผลิตจากประเทศสวิตเซอร์แลนด์ อันบอกถึงแหล่งที่มาของประเทศผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการอาจใช้คำว่า “Switzerland” หรือ “Made in Switzerland” เป็นต้น

อย่างไรก็ดี ผู้วิจารณ์มีความเห็นว่า หนังสือเล่มนี้เหมาะกับผู้ที่กำลังศึกษากฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาหรือพอมีพื้นฐานมาบ้าง เพราะมีเช่นนั้นอาจเกิดความสับสนระหว่างเครื่องหมายการค้าและสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ซึ่งแยกออกมาต่างหากเป็นกฎหมายอีกประเภทหนึ่ง หากแต่สินค้าที่มีเครื่องหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์รับรองบนสินค้านั้นๆ จึงเป็นเพียงการรับรองถึงที่มาทางภูมิศาสตร์ที่ต้องนำไปจดทะเบียน จึงกล่าวได้ว่า สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เป็นเครื่องหมายรับรองประเภทหนึ่งของเครื่องหมายการค้า จึงเป็นหนังสืออีกเล่มหนึ่งที่นักกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาหรือผู้ที่สนใจทุกๆ ไปควรมีไว้เพื่อศึกษาเพิ่มเติม และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเหมาะสำหรับนักธุรกิจหรือพ่อค้า เกษตรกร ชาวไร่ชาวนา ควรมีไว้ศึกษาเพื่อปกป้องสินค้าที่ผลิตจากชุมชนท้องถิ่นเรา

